

Søgne kommune

Høringsuttalelse NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak

Innledning

Arbeidsdepartementet har oversendt «NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak» på høring, med frist til 13. juli 2012 til å gi uttalelser til utredningen.

Søgne kommune er glad for at Brofoss utvalget ønsker å styrke arbeidsmulighetene for personer med redusert arbeidsevne. Vi er også tilfredse med at utvalget understreker behovet for å øke innsatsen overfor disse målgruppene. Dette er etter vår oppfatning helt nødvendig, dersom en skal lykkes med å få flere ut i arbeidslivet.

Vi registrerer samtidig at utvalget er delt i sin anbefaling av fremtidig innretting av arbeidsrettede tiltak, og har fremsatt forslag til tre ulike modeller. På bakgrunn av dette bør det etter vår oppfatning utarbeides en stortingsmelding, der Regjeringen klargjør sine preferanser. Slik vil man få det nødvendige grunnlaget for å treffe riktig beslutning.

Søgne kommune støtter imidlertid modellen som har størst tilslutning i utvalget, heretter kalt modell 1.

Høringsuttalelse

Som eier av Songvaar Vekst AS har Søgne kommune i løpet av 20 år bygget opp et godt virkemiddelapparat for NOUens målgrupper. Bedriften har en velfungerende VTA ordning med 15 plasser som ivaretar mange av våre svakeste og samtidig gir en positiv hverdag for personer som er mer velfungerende. I tillegg har man også APS tiltaket der man via midlertidige plasser bidrar til at mennesker får avklart sin situasjon og kommer videre til arbeidsliv eller utdanning. Bedriftens avdelinger med snekkerverksted, trykkeri og kontorservice/montasje avdelinger har gjennom mange år bygget en betydelig kompetanse på yrkesfaget og attføringsfaglige forhold.

Det kommunale eierskapet er etter vår mening en styrke for attføringsarbeidet, og sikrer langsiktighet, stabilitet og ansvarlighet overfor bedriften. Våre eierrepresentanter i bedriftens styre bidrar med viktig lokalkunnskap, kompetanse og tverrfaglig tenkning, som er avgjørende for å skape gode løsninger for våre innbyggere med redusert arbeidsevne. Denne kunnskapen ivaretas best i modell 1, gjennom en videreutvikling av dagens system, basert på et tett samarbeid mellom kommunene, NAV som bestiller og tiltaksbedriften som leverandør.

Samtidig ser vi klart at dette systemet har forbedringspotensial. Blant annet er det behov for mer helhetlige attføringsløp, uten uhensiktsmessige tidsavbrudd. I dag er ventetiden for å komme inn i et tiltak for yrkesrettet attføring generelt for lang. En er kjent med at innbyggere opplever svært lang saksbehandlingstid, mye skifte av saksbehandlere og at man opplever å kaste bort tid på venting. I tillegg opplever svært mange at det er en generell mangel på lokale tilbud, og at det er belastende å måtte reise til nabokommuner for å få

aktuelle muligheter. Vår erfaring er at NAV kontorene ikke fører ventelister for personer som ønsker VTA plasser og våre kommunale enheter har mangelfull innsikt i behovet for plasser. Dette er uheldig da det medfører tap av motivasjon for den enkelte, og i mange tilfeller faller brukere ut fra en positiv utvikling. I så måte er modell 1s dreining fra aktivitetsrettede til individrettede tiltak et viktig steg i riktig retning, da dette vil gi mer fleksible løsninger tilpasset den enkelte. De individuelle behovene varierer mye, til felles har alle at man ønsker å bli sett og tatt på alvor som enkeltperson – og være en bidragsyter.

Vi støtter også kravene i modell 1 om bl.a. oppdatert metodikk og kompetanse hos tiltaksbedriftene og krav til endringsprosesser hos bruker. I tillegg tas det til orde for å stille krav til ordinært arbeidsliv om å styrke sin inkluderingskompetanse. Vi mener dette til sammen vil styrke tilbudet til målgruppene. I Søgne har man gjennom svært mange år hatt positive bedrifter som tar imot mennesker i utsatte situasjoner; samtidig savner mange av disse en mulighet for faglig bistand og støtte i forhold til den enkelte deltaker. Vår erfaring er at dette arbeidet ivaretas på en faglig god måte av Songvaar Vekst.

Søgne kommune støtter et samlet utvalg i at mer av attføring skal foregå i ordinært arbeidsliv. Vi vil imidlertid påpeke at attføringsarbeidet fremdeles må utføres av personer med nødvendig attførings- og inkluderingskompetanse. Vi er svært usikre på om næringslivet er klar til å overta det arbeidet som er foreslått i modell 2, den såkalte arbeidsinkluderingsmodellen. Etter vårt syn vil modell 2 kunne medføre at dagens vekst- og attføringsbedrifter blir borte. Sammen med bedriftene vil også deres ekspertise i tilrettelagt arbeid og attføring forsvinne. Dette er ekspertise som det vil være svært vanskelig samle igjen dersom teoriene bak modell 2 viser seg å ikke stemme med virkeligheten.

Vi stiller oss også sterkt kritiske til at det er riktig og hensiktsmessig at NAV gis en utvidet rolle i attføringsarbeidet, som arrangerer av attføringstjenester slik modell 2 forutsetter. Etter vår mening bør NAV fortsatt ha rollen som avklarende, kontrollerende og oppfølgende instans. Å gi NAV en rolle der man skal vurdere behov, tildele tiltak, gjennomføre tiltak og evaluere disse før man treffer en endelig konklusjon vil være svært ensidig og lite utviklende. Vekst- og Attføringsbedriftene er EQUASS sertifiserte fordi NAV fikk krav til bedret dokumentasjon for bruk av tiltak det er derfor veldokumentert kvalitet på attførings produktet som leveres av Songvaar Vekst AS

Når det gjelder arbeidsmarkedstiltaket Varig tilrettelagt arbeid (VTA) for personer med uførepensjon, er vi glade for at flertallet av utvalgets medlemmer går inn for å videreutvikle denne ordningen. For denne målgruppen opplever vi at det er et tydelig udekket behov, som må møtes med flere tiltaksplasser.

Konkurranseutsetting

Dagens eierskapsmodell forutsetter at et eventuelt overskudd skal komme tiltaksdeltakerne og bedriftene til gode. Dette prinsippet må videreføres. Attføringsarbeidet er etter vårt syn lite egnet for anbudsutsetting. Vi frykter at kvaliteten i arbeidet blir vesentlig redusert dersom dette arbeidet overtas av bedrifter som har bedriftsøkonomisk overskudd som fremste formål. Vi frykter at et anbudssystem vil redusere tilbudet til brukerne og da særlig for de brukerne som har størst bistands- og/eller tilretteleggingsbehov. Med kommunal

eierstruktur sikrer man videre et geografisk likeverdig tilbud til brukerne i distriktene. Man sikrer også en stabilitet blant ordinært ansatte som er særs viktig for mange i målgruppen. Søgne kommune er derfor klare på at vi ønsker å satse på modell 1 og videre utvikle Songvaar Vekst` tilbud som en kommunalt eiet lokal attføringsbedrift med høy kompetanse.